

Лекція на тему:

**«МЕТОДИКА
ЯК НАУКА
ПРО НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ»**

ЛЕКЦІЯ 1. МЕТОДИКА ЯК НАУКА ПРО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

План

- 1.** Сучасний стан викладання ІМ у загальноосвітніх навчальних закладах: проблеми та шляхи їх вирішення.
  - 2.** Об'єкт, предмет і завдання методики навчання ІМ та її місце в системі наук. Основні методичні поняття та їх характеристика.
  - 3.** Методи дослідження в методиці навчання ІМ.
  - 4.** Роль курсу методики навчання ІМ у системі професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ у вищому навчальному закладі.
  - 5.** Зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою.
-

ЛІТЕРАТУРА:

- 1.** Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 42–78.
  - 2.** Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – С. 9–18.
  - 3.** Онищенко О. Англійська мова в школі – Ми «за» ...і навіть проти [Електронний ресурс] / О. Онищенко. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/47604>. – Назва з екрану.
  - 4.** Методика преподавания ИЯ: общий курс : [учебное пособие] / отв. ред. А. Н. Шамов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : Восток – Запад, 2008. – 253 с.
  - 5.** Общая методика обучения иностранным языкам в средней школе / под ред. А. А. Миролюбова, И. В. Рахманова, В. С. Цетлин. – М. : Просвещение, 1967. – С. 73–96.
  - 6.** Щерба Л. В. Преподавание языков в школе. Общие вопросы методики : учебное пособие для студентов филол. фак-тов / Л.В.Щерба. – СПб. : Издательский центр «Академия», 2003. – С.7 –34.
-

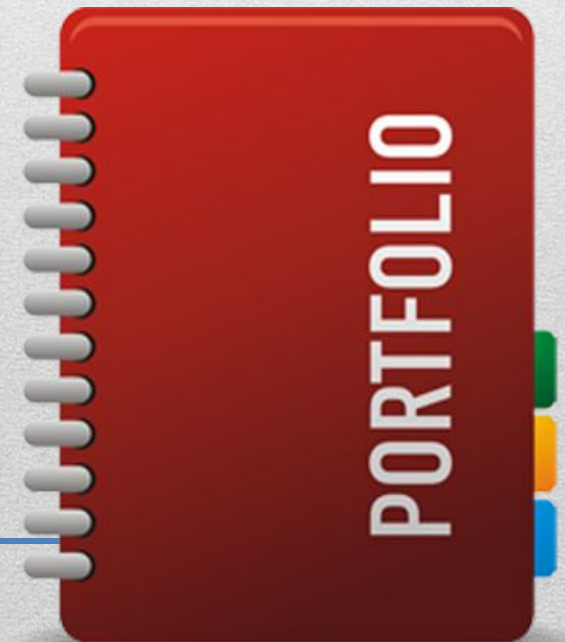
Глосарій професійної термінології:

- дидактика, методика, лінгводидактика;
  - загальна методика навчання ІМ, спеціальна методика навчання ІМ;
  - основні об'єкти методики навчання ІМ, предмет методики навчання ІМ;
  - метод, система навчання, прийом, спосіб;
  - закономірності вивчення ІМ;
  - методична компетентність учителя ІМ
-

Методичний портфоліо

як засіб контролю освітньої автономії студента/тки

методичний портфоліо (портфель) – це збір даних про досягнення за весь період навчання у вигляді конкретних робіт (вправ, завдань, фрагментів уроків, текстів повідомлень, доповідей, матеріалів педпрактики, проектів – дидактичні матеріали до курсової чи випускної кваліфікаційної робіт)

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

3) Методи дослідження в методиці навчання ІМ.

ЛІТЕРАТУРА:

- ❖ Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 45–59.
- ❖ Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – С. 11–18.

5) Зв'язок методики з педагогікою, психологією та психолінгвістикою.

ЛІТЕРАТУРА:

- ❖ Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 59–74.
- ❖ Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних ~~зкладах : підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – С. 19–44.~~

Указ Президента України № 641/2015 «Про оголошення 2016 року роком англійської мови в Україні»

передбачено такі заходи:

- організацію на базі вишів курсів із вивчення англійської студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними і науково-педагогічними працівниками;
  - проведення фахових конкурсів, олімпіад з англійської серед педагогічних, науково-педагогічних працівників, учнів та студентів;
  - розширення мережі літніх мовних таборів, започаткування проекту підвищення фахової кваліфікації педагогічних працівників з англійської мови;
  - запровадження сертифікації вчителів іноземних мов з метою визначення рівня володіння ними відповідною мовою та диференціації оплати праці залежно від фахового рівня володіння мовою.
-

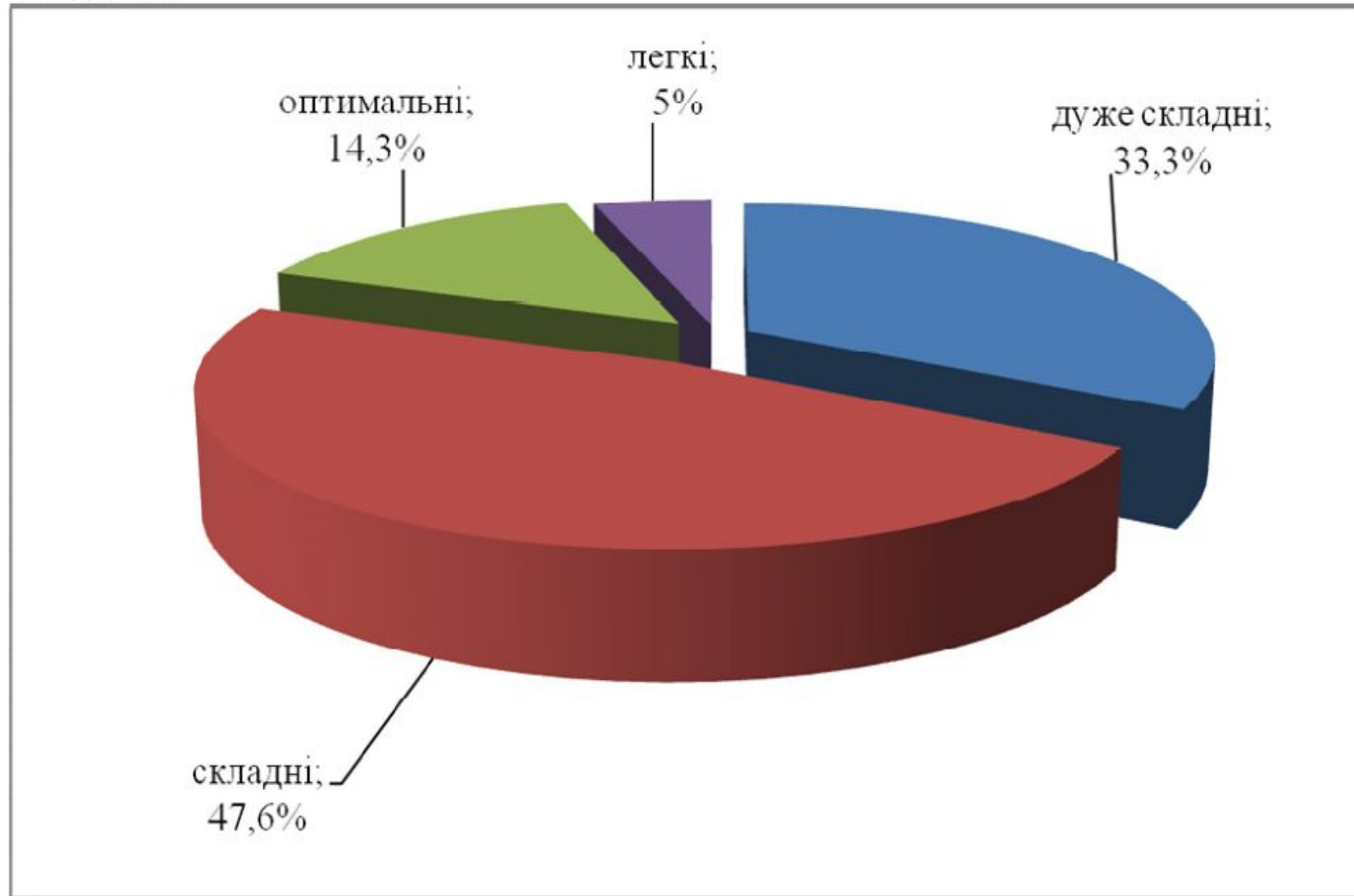
Результати дослідження міжнародної тренінгової компанії Education First

ТОП-10: Норвегія, Фінляндія, Словенія, Естонія, Люксембург, Польща,
Австрія

Україна, в порівнянні з минулим роком, значно покращила свою позицію – піднялася з 44-ї сходинки на 34-ту, опинившись у рейтингу поміж Гонконгом і Перу. Найнижчий рівень володіння англійською – в Лівії. Рейтинг охоплює 70 країн.

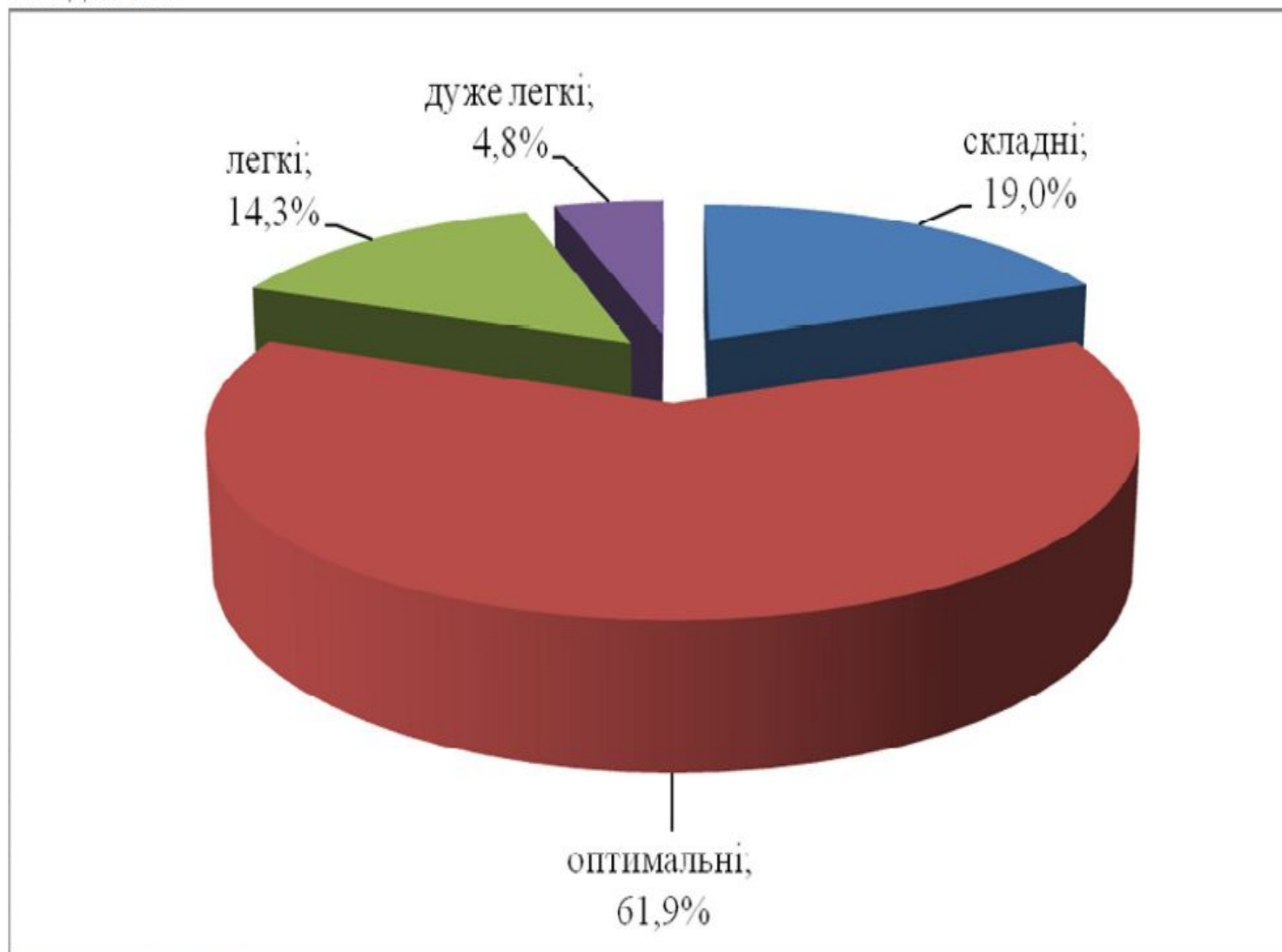

На діаграмі 3.1.4.2.2 показано розподіл тестових завдань з англійської мови за складністю.

Діаграма 3.1.4.2.2. Розподіл тестових завдань з англійської мови за складністю

На діаграмі 3.1.5.2.2 показано розподіл тестових завдань з німецької мови за складністю.

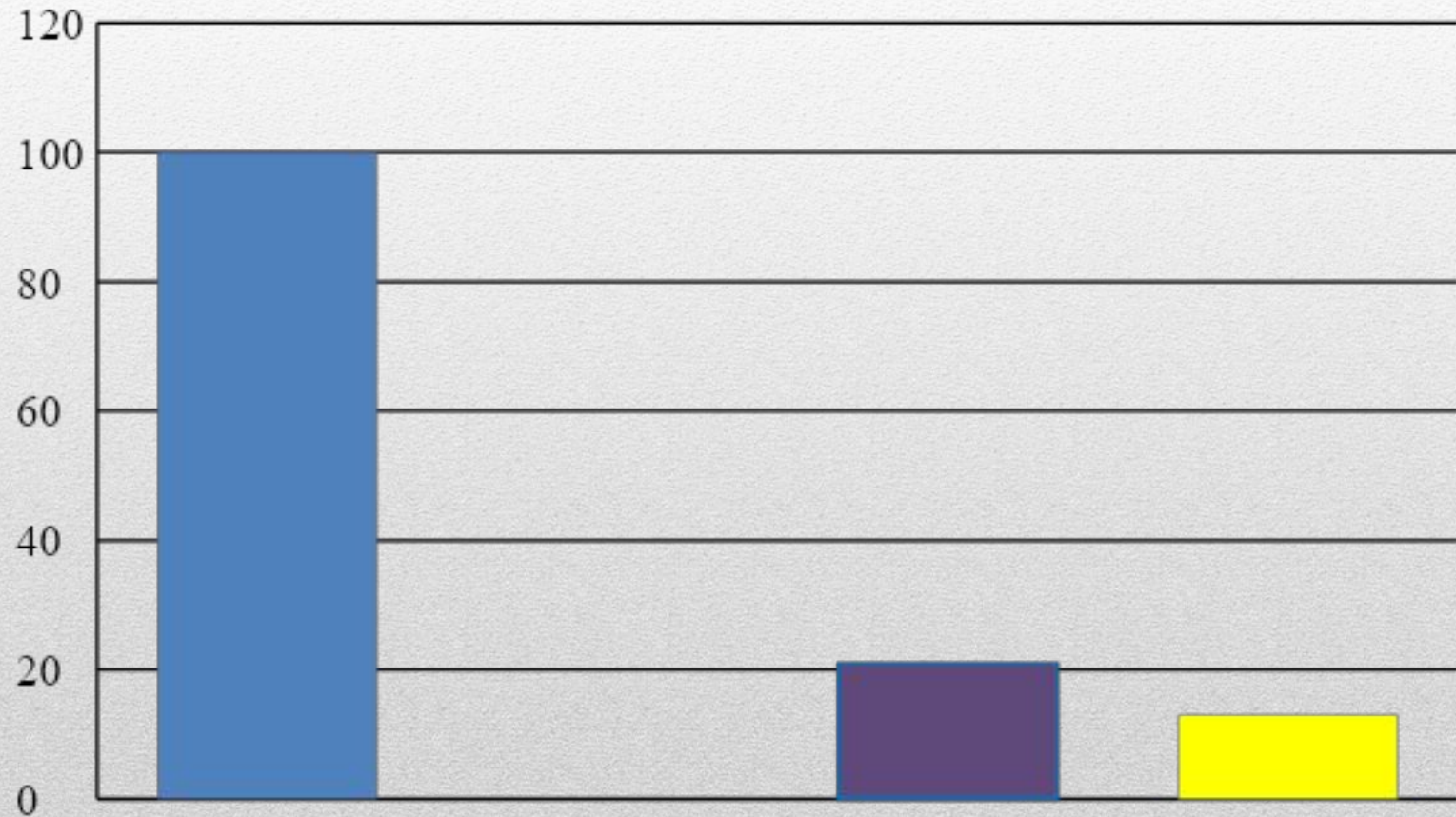

Діаграма 3.1.5.2.2. Розподіл тестових завдань з німецької мови за складністю

Результати ЗНО-2015

3

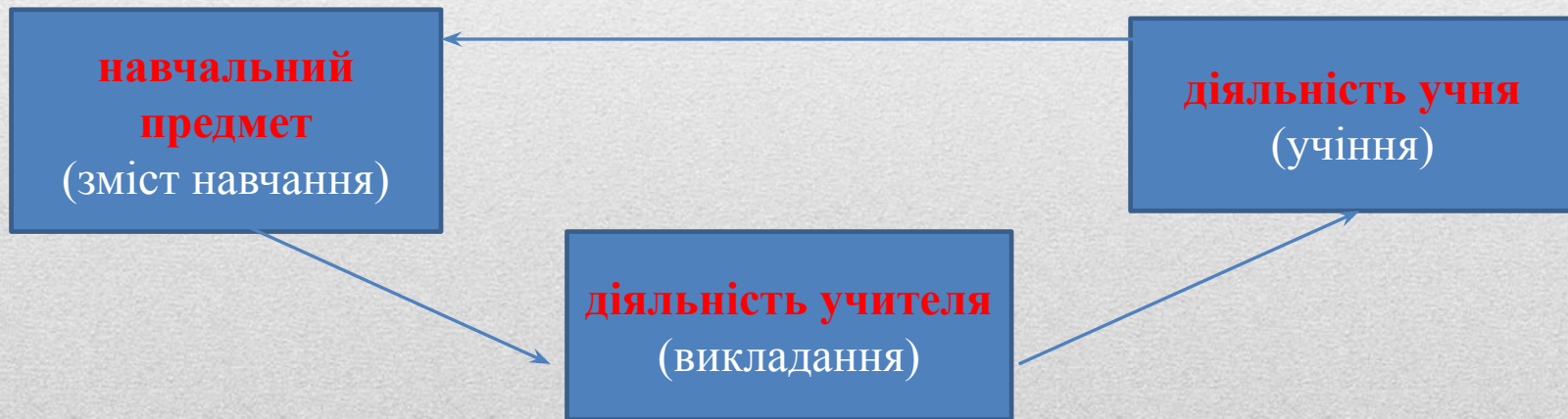
англійської мови

2-е питання

Методика (гр. *mēthodos* – шлях, спосіб) – це спосіб введення науки в освітній простір:

- галузь педагогіки, яка досліджує закономірності навчання певного предмета;
- завдання методики – дослідити закономірні зв'язки між складниками навчання (зміст навчання - викладання - учіння):

-
- випрацювати вимоги до навчального предмета, вчителя та учня;

навчання – це акт взаємодії того, хто навчає, з тим, кого навчають, з метою передачі одним і засвоєння іншими соціального досвіду;

навчання предмета означає передачу учням знань та керування їх діяльністю (фізичною, психічною, мовленнєвою) спрямовану на випрацювання певних навичок та вмінь

система навчання – це модель реалізації основних компонентів навчального процесу, яка відповідає певній методичній концепції та обумовлює добір матеріалу, форму, зміст і засоби навчання (І. Бім);

УЧИТЕЛЬ та УЧЕНЬ:

- учитель здійснює навчаючі дії, спрямовуючи навчальні дії учнів;
  - учитель мотивує навчальну діяльність, спонукає їх до навчання;
  - учитель організовує навчальні дії так, щоб вони давали максимальний ефект;
  - учитель дає учням матеріал для засвоєння та орієнтири для їх навчальної діяльності;
  - учитель здійснює контроль за ефективністю засвоєння.
-

Зміст методики складається з:

- 1)** визначення місця навчального предмета у системі освіти;
  - 2)** визначення його змісту, наукового обґрунтування програм, підручників;
  - 3)** визначення практичних, пізнавальних і виховних цілей навчання предмета;
  - 4)** виявлення відомостей суміжних наук, релевантних для методики; вироблення методів і організаційних форм навчання відповідно до цілей та змісту;
  - 5)** визначення вимог до навчального комплексу;
  - 6)** вивчення історії методики
-

Методика, яка інтерпретує лінгводидактичні закономірності та визначає закони, принципи, цілі, зміст, методи, прийоми, засоби навчання мовленнєвої діяльності на будь-якій ІМ, називається загальною методикою навчання ІМ.

Методика, яка визначає добір мовного матеріалу окремої ІМ, встановлення типології труднощів оволодіння нею, організацію її у навчальному процесі, вибір методів, прийомів, способів і засобів навчання певної ІМ, називається спеціальною методикою певної ІМ.

«Це наука, яка досліджує мету та зміст, закономірності, засоби, прийоми, методи і системи навчання, а також наука, яка вивчає процеси учіння та виховання на матеріалі ІМ» (Михайло Ляховицький).

ДИДАКТИКА
(галузь педагогіки)
Теорія освіти та навчання

```
graph TD; A["ДИДАКТИКА  
(галузь педагогіки)  
Теорія освіти та навчання"] --> B["ЛІНГВОДИДАКТИКА  
Загальна теорія  
навчання мови"]; A --> C["МЕТОДИКА НАВЧАННЯ  
ІМ  
Теорія навчання певної мови  
певної категорії учнів в певних  
умовах організації  
навчального процесу"]; B --> C;
```

ЛІНГВОДИДАКТИКА
Загальна теорія
навчання мови

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ІМ
Теорія навчання певної мови
певної категорії учнів в певних
умовах організації
навчального процесу

Об'єкт методики навчання ІМ – це процес навчання ІМ як нового засобу спілкування у діалозі культур у різних навчальних закладах.

Основні об'єкти методики – це програми, підручники, навчальні посібники; процес навчання, який включає діяльність вчительства та учнівства, основні форми їх взаємодії тощо.

Предмет методики навчання ІМ – це методи, прийоми і засоби навчання іншомовного спілкування, і.е. способи управління процесом оволодіння учнями ІМ.

Поняттєвий апарат методики,

який виражає сутність методичної науки:

метод (у вузькому значенні) — це основний структурно-функціональний компонент діяльності учителя та учнів, шлях і спосіб досягнення певної мети у викладанні та учінні (І.Бім):

- **переклад;**
- **вправа;**
- **демонстрація;**
- **пояснення;**
- **робота з підручником /словником;**
- **контроль etc.**

метод (у широкому значенні) — це методичний напрям в історії методики:

- **прямий, граматико-перекладний, комунікативний etc.**
-

Методи навчання іноземної мови (за І.Л.Бім)

метод та прийом

прийом – елементарний методичний вчинок, спрямований на вирішення конкретного завдання викладання на певному етапі практичного заняття (М. Ляховицький);

технологія (спосіб) – це серія прийомів у певній послідовності, які спрямовані на вирішення більш узагальненого завдання

навчання ІМ – це передача учням знань та керування їх діяльністю, яка спрямована на формування певних **навичок** та **вмінь**:

Закономірності вивчення ІМ, які визначає методика навчання ІМ:

- 1. Розвиваючий характер** навчання, який реалізується за допомогою іншомовної комунікативної діяльності – відбувається розвиток особистості учня та учениці;
- 2. Цілеспрямованість** усієї навчальної діяльності учнівства, ієрархічність її структури, її взаємодія з різними формами пізнавальної діяльності;
- 3. Розгляд знань, навичок та вмінь** діяльності, яка формується, та здатності застосовувати їх на практиці як **результат навчання ІМ** в середній школі;
- 4. Виділення** міжпредметних дій **одиниць матеріалу** різного рівня організації **як основних об'єктів навчальної діяльності**, дій оформлення та оперування, їх взаємообумовленість і залежність від мети;
- 5. Реалізація управління** навчанням за допомогою **поетапного формування предметних та розумових дій** і зворотного зв'язку, який містить контроль і корекцію;
- 6. Залежність мотивації** від характеру педагогічного впливу учителя (Іннеса Бім).

3-є питання

Методи дослідження в методиці навчання ІМ:

Основні методи дослідження:

- 1) критичний аналіз літературних джерел;
- 2) вивчення та узагальнення позитивного досвіду роботи вчителів;
- 3) наукове спостереження;
- 4) пробне навчання;
- 5) експеримент;
- 6) дослідне навчання.

Допоміжні методи дослідження:

- 1) анкетування;
- 2) дослідна бесіда, інтерв'ю;
- 3) соціометрія;
- 4) експертна оцінка;
- 5) педагогічний консиліум;
- 6) тестування;
- 7) моделювання;
- 8) хронометрування;
- 9) математична статистика;

Експеримент має чотири фази: організація, реалізація, констатація, інтерпретація.

1. Критерії та норми оцінювання граматичних знань
  2. Методика організації та проведення експериментального навчання
  3. Методичні рекомендації щодо впровадження методики навчання у навчальний процес
-

Критерії та норми оцінювання граматичних знань та навичок майбутніх філологів з (іноземної) мови

Якісними показниками знань, навичок та вмінь будемо вважати *критерій усвідомлення* змісту граматичного явища, *критерій точності розуміння*, який допоможе встановити ступінь співвіднесення граматичної форми зі змістом, та *критерій граматичної правильності* [171: 440].

Кількісні показники знань, навичок та умінь майбутніх філологів будемо визначати *критерієм диференційної здатності*, *критерієм швидкості* визначення граматичної форми системи перфекта. Для перевірки якості перекладу необхідно застосовувати *критерій семантичної ідентифікації мовного явища* та *критерій правильності перекладу конструкції*. Одна ненаведена форма дорівнює одній неправильній формі.

Об'єкти контролю, критерії та норми оцінки граматичної компетенції майбутніх філологів

данія*	Об'єкти контролю	Критерії оцінки	Норми оцінки
1.	Знання типів перфектних основ, знання словникової форми дієслова, знання фонетичних змін, наявних у творенні перфектних основ; навички визначення основи перфекта.	Правильність та диференційна здатність у визначенні основи перфекта, правильність «зчитування» основи перфекта за словниковою формою; швидкість визначення основи перфекта.	Максимальна оцінка за – 10 балів. Кожна визначена основа оцінюється 1 бала.
2.	Знання граматичних ознак часових форм системи перфекта – perfectum, plusquamperfectum, futūrum II, навички розпізнавання та визначення граматичних ознак наведених часових форм; навички розпізнавання граматичних форм системи перфекта від граматичних форм системи інфекта.	Правильність та диференційна здатність у визначенні формальних ознак часів системи перфекта – perfectum, plusquamperfectum, futūrum II та приналежність граматичної форми до певного часу; швидкість визначення часових ознак дієслівної форми та віднесення її до певного часу.	Максимальна оцінка за – 10 балів. Кожне проаналізоване оцінювалося 0,5 бала.
3.	Знання граматичних ознак особових форм часів перфекта, навички аналізу граматичних форм, навички встановлення значень граматичної форми, навички встановлення	Правильність визначення граматичних значень дієслів, вжитих у часових формах перфекта, правильність визначення аналога або еквівалента в	Максимальна оцінка за – 10 балів. Кожен виконаний інваріант (форма) оцінювалася 1 бала за правильно

Методика організації та проведення експериментального навчання майбутніх філологів часів системи перфекта

Розробка гіпотези експерименту.

Гіпотеза ґрунтується на припущенні, що забезпечити ефективне навчання системи перфекта майбутніх філологів можна за умов:

- 1) лінійно-концентричного вивчення часів системи перфекта у три етапи: у розділах «Фонетика», «Морфологія», «Синтаксис», з постійним повторенням раніше здобутих знань і навичок та формування нових;
  - 2) забезпечення етапності дій у формуванні граматичних навичок:
    - етап вичленовування перфектних ознак;
    - етап упізнавання перфектних граматичних форм;
    - етап семантизації перфектних граматичних форм;
    - етап оперування перфектними граматичними формами;
    - етап аналітичного читання текстів (які містять часові перфектні форми);
    - етап синтетичного читання текстів (які містять часові перфектні форми);
    - етап використання граматичного матеріалу для зіставлень з англійською мовою.
-

Мета експерименту

Завдання експерименту

Об'єкт експериментального дослідження

Експериментальні матеріали

Неварійовані умови експерименту: незмінний склад навчальних груп; однакова загальна кількість годин; навчальний матеріал та порядок його представлення; комплекс вправ етапів презентації, тренування та удосконалення; об'єкти контролю і критерії їх оцінки; однаковий нульовий вихідний рівень знань.

Варійованою умовою експерименту є укрупнене та роздібнене навчання студентів експериментальних груп системи часів перфекта.

Структура методичного експерименту (передекспериментальний зріз, експериментальне навчання, післяекспериментальний зріз)

Передекспериментальний зріз

Передекспериментальний зріз проводився серед студентів, які пройшли повний курс (іноземної мови): I КГ – 11 студентів, II КГ – 13 студентів, III КГ – 12 студентів, IV КГ – 12 студентів (2011–2012 н.р.).

Інтерпретація результатів знань, навичок та вмінь студентів контрольних груп (КГ).

Перевірка навичок вичленовування граматичних ознак перфекта (перфектної основи та формантів, які виражають граматичні значення перфекта – особу, число, час, спосіб та стан) здійснювалася за допомогою 1 та 2 завдань. Усі завдання передекспериментального зрізу подаються у додатку Д.

У першому завданні студенти КГ повинні були визначити перфектні основи, які .....

Середній коефіцієнт навченості у КГ з першого завдання склав 0,48. Результати виявилися дуже низькими, що свідчить про відсутність у студентів сформованих навичок розпізнавання найголовніших ознак перфекта.....

Рівень сформованості граматичної компетенції студентів контрольних груп (КГ)

Завдання	Результати				
	ВР (%)	ДР (%)	СР (%)	НР (%)	СКН
1. Визначити тип творення основи перфекта (навички вичленовування перфектної ознаки – основи перфекта.	2,08	50	4,17	43,75	0,48
2. Визначити приналежність граматичної форми системи перфекта до певного часу (навички розпізнавання та визначення граматичних ознак perfectum, plusquamperfectum, futūrum II).	2,08	70,83	18,75	8,34	0,6
3. Визначити граматичні форми та еквіваленти/аналоги їх у перекладі українською мовою (навички визначення граматичної форми та встановлення граматичного значення, їхнього еквівалента/аналога в українській мові поза контекстом).	6,25	27,08	47,92	18,75	0,64
4. Визначити правильний варіант перекладу речення з часовими формами перфекта (навички розуміння граматичних форм часів перфекта у реченні, визначення аналога/еквівалента в українській мові (без попереднього граматичного аналізу).	8,33	41,67	27,08	22,92	0,63
5. Перекласти речення українською мовою (розуміння окремих речень, які містять форми перфекта, навички визначення семантики часо-способових форм часів системи перфекта, навички адекватного перекладу речень).	2,08	29,16	6,25	62,5	0,4

$$SS_{\text{заг.}} = \sum_{xj}^2 - 1/N \cdot (\sum_{xj})^2 = 1291,41.$$

Випадкова кінцева величина $SS_{\text{вип.}} = SS_{\text{заг.}} - SS_{\text{факт.}} =$
 $1291,41 - 261,25 = 1030,16.$

Визначимо число ступенів свободи:

$$df_{\text{факт.}} = 8 - 1 = 7.$$

$$df_{\text{заг.}} = N - 1 = 384 - 1 = 383.$$

$$df_{\text{вип.}} = df_{\text{заг.}} - df_{\text{факт.}} = 383 - 7 = 376.$$

Розділимо кожну SS на відповідне число ступенів свободи:

$$MS_{\text{факт.}} = SS_{\text{факт.}} / df_{\text{факт.}} = 265,77 / 7 = 37,96.$$

$$MS_{\text{вип.}} = SS_{\text{вип.}} / df_{\text{вип.}} = 912 / 376 = 2,42.$$

$$\text{Обчислимо } F_{\text{емп.}} = MS_{\text{факт.}} / MS_{\text{вип.}} = 37,96 / 2,42 = 15,68.$$

Визначимо критичні значення F для $df_1 = 7$; $df_2 = 376$.

Етапи експериментального навчання

№ зан.	Тема заняття	К-сть год.	Освітня, практична, розвивальна та виховна мета заняття	Основні форми роботи
Змістовий модуль 2. Часи системи перфекта (50 год.)				
1	Типи творення перфектних основ. Фонетика. Словотвір. <i>Мікротеми 1.1, 1.2.</i>	2	Сформувати знання про фонетичні явища повної та часткової регресивної асиміляції, ротацізму, анаптикиси перфектних форм; знання про суфіксальний тип творення перфектних основ (суфікси -v-, -s- (-x-), -u-); сформувати знання про кореневий тип творення перфектних основ (подвоєння, кількісне чергування, повторення основ); сформувати навички визначення типу творення перфектних основ, встановлення початкової форми дієслова та пошуку її у словнику; розвивати мотиваційну сферу студента, логічне мислення та пам'ять, пізнавальні інтереси студента; формувати ціннісні орієнтири на прикладах латинських сентенцій із формами Perfectum.	Вправи (етап ознайомлення – 1.1, 1.2) на аналіз і визначення перфектних основ суфіксального типу творення, вправи (етап тренування – 2.1, 2.4) на аналіз суфіксального та кореневого типів творення перфектних основ.
	Самостійна позааудиторна робота	3	Удосконалення знань та первинних граматичних умінь; формування класифікаційних та диференційних умінь; вивчення напам'ять латинських сентенцій	Виконання вправ (етап тренування – 2.2, 2.3) на аналіз суфіксального та кореневого типів творення перфектних основ. Підготовка до написання

Рівень сформованості граматичної компетенції студентів експериментальних груп (ЕГ)

Завдання	Результати				
	ВР (%)	ДР (%)	СР (%)	НР (%)	СКН
1. Визначити тип творення основи перфекта (навички вичленовування перфектної ознаки – основи перфекта.	8,34	18,75	58,33	14,58	0,7
2. Визначити приналежність граматичної форми системи перфекта до певного часу (навички розпізнавання та визначення граматичних ознак perfectum, plusquamperfectum, futūrum II).	22,91	25	47,92	4,17	0,73
3. Визначити граматичні форми та еквіваленти/аналоги їх у перекладі українською мовою (навички визначення граматичної форми й установлення граматичного значення, їхнього еквівалента/аналога в українській мові поза контекстом).	27,01	20,84	45,84	6,25	0,73
4. Визначити правильний варіант перекладу речення з часовими формами перфекта (навички розуміння граматичних форм часів перфекта у реченні, визначення аналога/еквівалента в українській мові (без попереднього граматичного аналізу).	22,92	27,08	33,34	16,67	0,69
5. Перекласти речення українською мовою (розуміння окремих речень, які	22,92	39,58	31,25	6,25	0,7

Графічне зіставлення результатів навчання студентів контрольних та експериментальних груп

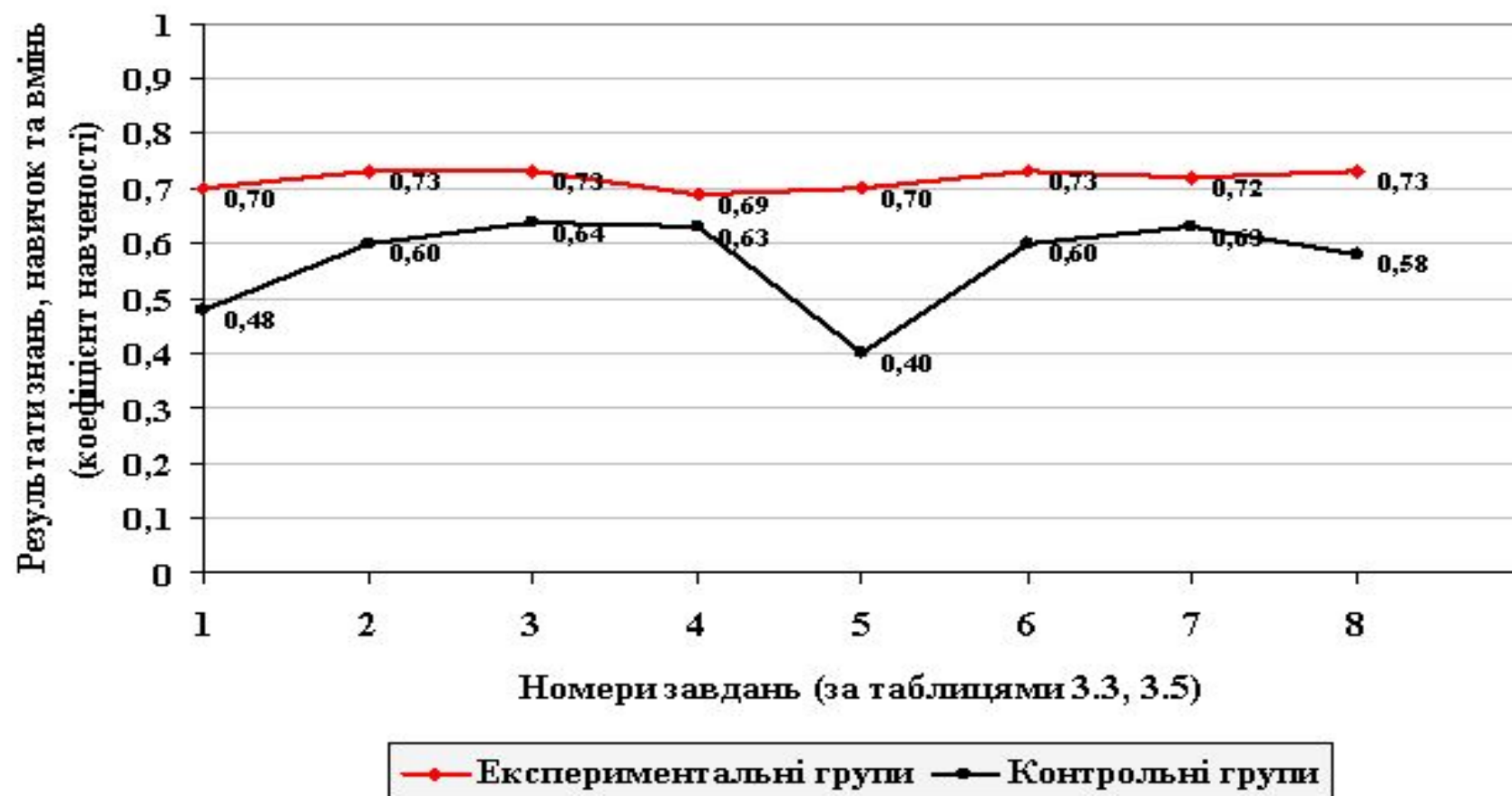
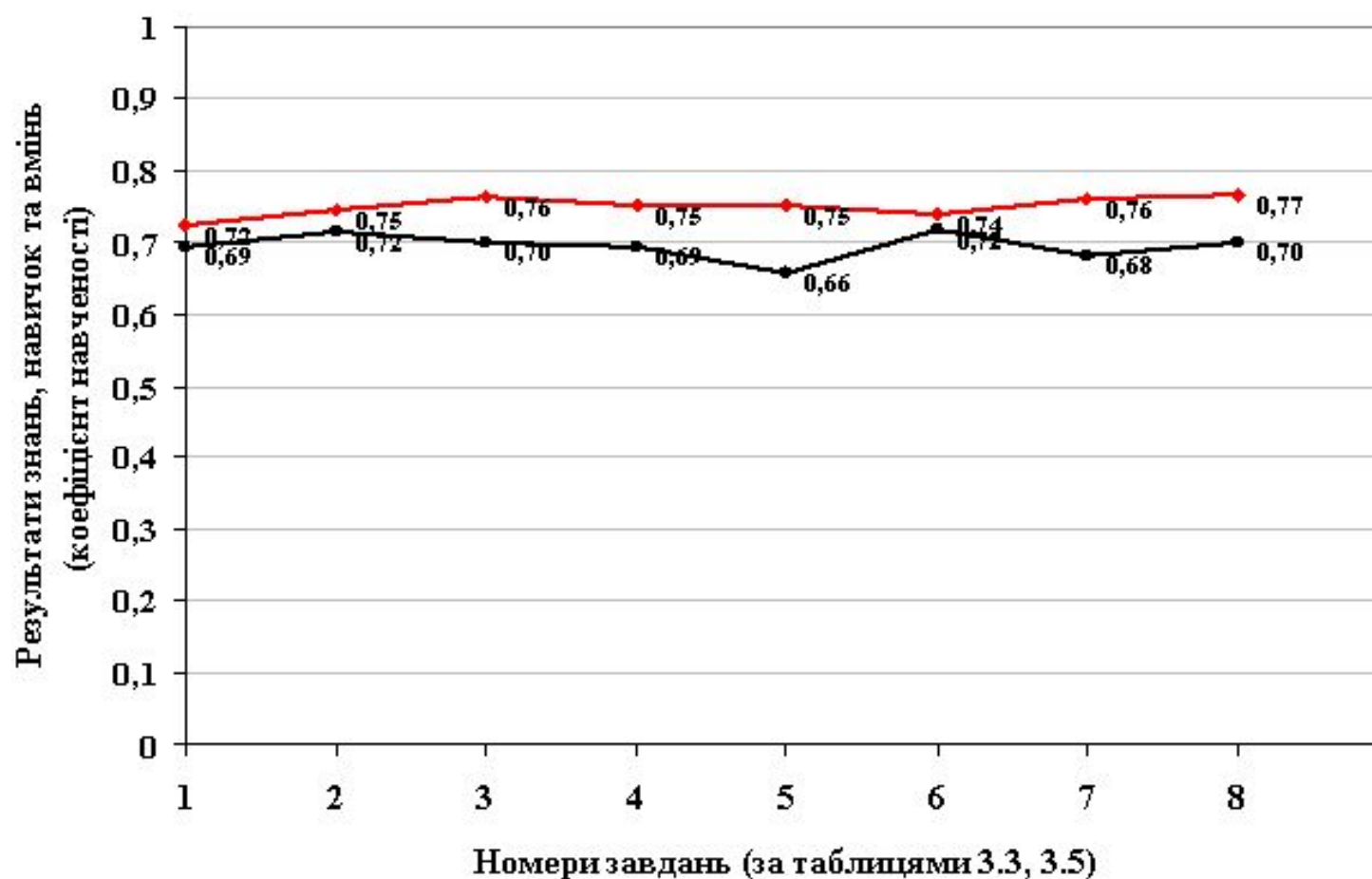

Рисунок 3.2

Графічне зіставлення результатів навчання студентів експериментальних груп 1, 2 з результатами навчання студентів експериментальних груп 3, 4

Методичні рекомендації щодо впровадження авторської методики у навчальний процес

Експеримент – це науково поставлений дослід, заснований на вивченні варіювання явища, яке досліджується, при можливому урівноваженні всіх інших значущих факторів.

У методиці навчання ІМ **види експериментів** визначаються за трьома ознаками (Персі Гурвич, 1980):

- 1) за значущістю дослідження – розвідувальний (близький до пробного навчання) та основний (реалізується в звичайному навчальному процесі);
  - 2) за умовами проведення – природний (потребує значної підготовки) і лабораторний експеримент;
  - 3) за складністю організації – односерійний і багатосерійний, однофакторний і багатфакторний, прямий і перехресний експеримент etc.
-

4-е питання

КОМПЕТЕНТНІСТЬ – це набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається зі знань, навичок, умінь, досвіду, цінностей, ставлення, емоцій, мотивацій.

Методична компетентність вчителя ІМ – сукупність методичних знань, навичок і вмінь та суб'єктивних й особистісних якостей, яка функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організовувати, вмотивовувати, досліджувати й контролювати навчальний, пізнавальний, виховний і розвиваючий аспекти іншомовної освіти школярів у класній та позакласній роботі з ІМ

Алгоритм формування методичної компетентності вчителя ІМ:

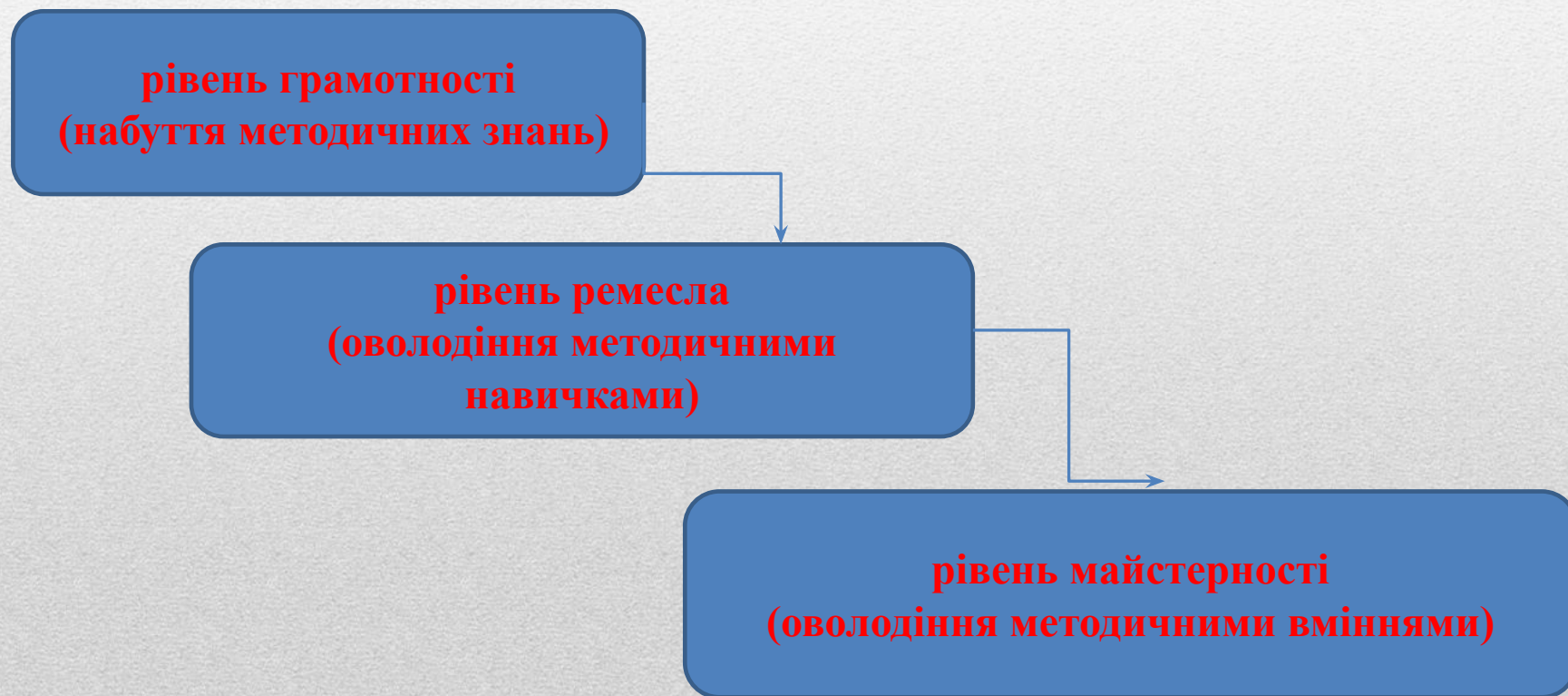

Рис. 1. Методи набуття методичних знань як складника методичної компетентності майбутніх учителів ІМ

Методичні навички набуваються у процесі виконання методичних вправ та завдань на семінарських (лабораторних) заняттях та навчально-методичних конференціях:

- добір навчально-методичного матеріалу для презентації;
  - розробка вправ на формування рецептивних/репродуктивних навичок;
  - проведення аналізу підручників з ІМ;
  - проведення аналізу фрагментів уроків та позакласних заходів;
  - укладання фрагментів уроку та позакласних заходів;
  - формування «власного методичного портфоліо»;
  - виступів з тематичною доповіддю etc.
-

Методичне вміння – це набута на основі засвоєних знань і сформованих навичок здатність вчителя планувати й реалізовувати навчальні дії в нових умовах.

Етапи оволодіння методичними вміннями:

- 1) знайомство з умінням (репродуктивна діяльність);
  - 2) оволодіння першопочатковим умінням (репродуктивно-творча діяльність);
  - 3) оволодіння узагальненим умінням (творчо-репродуктивна діяльність);
  - 4) оволодіння досконалим умінням (творча діяльність).
-

Методика і лінгвістика

Системний підхід до добору матеріалу полягає у поділі мови на такі рівні: фонетичний, морфологічний, лексичний, синтаксичний.

Комунікативний підхід передбачає добір готових речень та правил їх вживання у процесі спілкування.

Комунікативно-прагматичний підхід до добору матеріалу для навчання ІМ визначає такі принципи успішної комунікації:

- якість — кажи правду;
- кількість — не кажи багато;
- доречність — говори по суті;
- спосіб — говори ясно.

Новий матеріал запропоновано **гендерною лінгвістикою**, яка досліджує:

- відмінності у мовленні жінок та чоловіків;
- використання різних одиниць для опису представників протилежних статей

1. Has anyone brought their camera? A person can't help their birth.

2. a) Ask my girl if she could come to her office and give her a back massage.

2. b) Ask my secretary/assistant if he/she could come to his/her office and give his/her a back massage.

Рекомендовані гендерно чутливі лексичні одиниці до тем
«Jobs»/«Berufe»

Рекомендовано уникати у навчальному процесі	Рекомендовано вживати у навчальному процесі
policeman	police officer
businessman	business
stewardess	flight attendant
fireman	fire fighter
actress	actor
waitress	waiter, server
Lehrer	Lehrerin/ Lehrer(in)/ Lehrer/innen
Schauspieler	Schauspielerin
Chef	Chefin
Polizist	Polizistin

● Point and say

Bill's boat is red.
Jill's boat is blue.

Ілюстрація із гендерно чутливого підручника з англійської мови (Great Britain)

**Перше завдання
до Вашого методичного портфоліо
есе на тему:
«Моє бачення учителя ІМ
в сучасних умовах розвитку освіти та країни»**

Universi generis humani vinculum est ratio et oratio

